

Gula Josef - Ett "mötum tumultum" i Göteborg

Texas

1931

Ett av de första »mötum tumultum» jag erinrar mig inom arbetarrörelsen, var ett möte å Arbetarföreningens lokal, utlyst av Svenska arbetarförbundet, något år efter striden vid Separator; och med Josef Nilsson som talare. Vid den tiden rasade striderna mellan fackföreningsrörelsen och det så kallade Gulingförbundet med våldsamt skärpa och intensitet. Vi var en skara nyorganiserade socialister i de ungsocialistiska och socialdemokratiska ungdomsklubbarna i Göteborg, som med frejdigt kampmod i god tid före mötet besatta lokalens främsta platser. Salen var överbefolkad, och då Josef Nilsson uppträdde i talarstolen, kastade han en lång, ängslig och frågande blick på ungdomsskaran framför sig, vilken mottog honom med ett kampglatt leende. Det syntes på hans nervösa ryckningar och tumlande med en blyertspenna, att han anade vad som komma skulle. Han mörknade betydligt i uppsynen vid anblicken av alla de röda halsdukarna.

Föredraget var till en början mycket försiktigt, men fick en skarp antisocialistisk avrundning. Talaren hade icke väl slutat sitt anförande, förrän salen genljöd från alla håll ilsket och pockande: Diskussion, diskussion! Med synbar motivlja gick mötesarrangörerna med på detta, eftersom mötets kompakta majoritet så fordrade. En av de första talarna var Algot Söderström, icke obekant för denna tidnings äldre läsare, nu välbeställd direktör i Stockholm, men då kallades han Talarflugan, när han utmärkte sig för att tala så mycket som möjligt om så litet som möjligt. Då diskussionen drog ut på tiden gick vi alla med på Josef Nilssons förslag om tidsbegränsning, och tiden sattes till fem minuter. Då förslagsställaren äntligen fick ordet och knappast hunnit använda halva denna tid, började publiken ropa: »Tiden är slut! Nästa talare!» Ordföranden, en medlem av Arbetarförbundet, protesterade, men det hjälpte icke. En ungsocialist, Wählstrand, då känd för sin våldsamma gåpååranda, reste sig från sin plats på första bänken, knöt näven under näsan på talaren och kommenderade: »Sätt dej!» Nilsson försökte fortsätta men hindrades av Wählstrand, som gång på gång sträckte den knutna handen i obehaglig närhet framför näsan på honom och skrek: »Sätt dej!»

Då den parlamentariska ordningen icke kunde återställas, slog ordföranden klubban i bordet och förklarade mötet avslutat. En ungsocialist, Magnusson, änrade talarstolen. Sedan han erövat ordförandeklubban, slog han denna i talarstolen och förklarade mötet öppnat på nytt, och framlade ett förslag att »kasta ut Josef och hans kappsäcker!» Den förut självvalda ordföranden, sökte återerövra klubban, symbolen för den parlamentariska värdigheten. Klubban slet tvisten genom att dela på sig med en förbluffande hastighet, så att den ena av de stridande parterna hamnade i Gule Josefs armar och den andra störtade med klubbskäftet lyftat ut över publiken. Snart var Magnusson uppe på talarstolen igen och skrek ut följande fråga ut över sorlet: »Väljer ni mej till ordförande?» »Jaaa», ropade vi alla.

Men nu ville inte Josef Nilsson vara med längre utan försökte retirera mot dörren. Detta var emellertid ingen lätt sak, då salen stod packad av stridlystna ungdomar, som börjat sjunga Internationalen för femte gången. Mitt på golvet stodd en elegant herre, klädd i storm, vit väst och redingote. Till denne skyndade Josef i sin nöd. Det borgerliga utseendet skänkte honom en smula hopp. »Vad ska vi göra med dessa vansinniga människor?» klagade Josef Nilsson. Till svar fick han följande rop av den elegante herrn, som svängde stormhatten: »Leve gatans parlament!» Vide, ett original i dandystil! Då slockande Josef Nilssons sista hopp. Han sökte tränga sig mot dörren. Det gick sakta och osäkert. Han kom icke ut brådare än massan hann klämma ut honom, ty han kastades först som en vrakspillra fram och tillbaka i det upprörda människohavet. Säkerligen nådde hans fötter icke vare sig golv eller trappor. Först ett stycke ut på gatan lyckades han få fast mark under fötterna.

Den lilla skaran av Svenska Arbetarförbundets medlemmar, som aldrig hade hunnit längre än till dörren och bakersta delen av salen, var för länge sedan skingrad, och ungdomarna tjöt av oförställd glädje över att ha bemäktigat sig valplatsen. Vaktmästaren för lokalen som blivit tillkallad, frågade bestört: »Vilka är det som har möte här?» »Det är Svenska Arbetarförbundet» ropades till svar. »De får aldrig hyra här mer! De är ju vettlösa!» »Instämmes!» jublade de segerdryckna ynglingarna.

Josef Nilsson hyrde heller aldrig mera i Arbetarföreningens hus, vilket sedermera helt erövrades till ett Folkets hus. En tid därefter gjorde Josef Nilsson ännu ett försök med Göteborgs arbetare, och för att vara säker för upprorisk publik hyrde han en kyrka. Men även där tog arbetarna ledningen, och mötet avslöts med midvisan »Gulingens tröst». Och med denna slutade Svenska Arbetarföreningens offentliga uppträdande i Göteborg.

Och när som Bernström mönstrar sin kår
kallar han oss för »himmelens fär»

då man sig känner »dubbelt så bra»
sjungom halleluja!

Härligt, härligt bliver det förvisst
när på arbetsplatsen det blir trist,
med Gule Josef samlas i tur
hos Bernström i hans tambur.

Stackars min Josef stå ej och gråt
för att i valet du föll och gick åt
kanske jag också får vet hut
när lockouten är slut.

Tråkigt, tårkigt bliver det till sist
när till slut all min makt jag mist,
då göra sällskap vi båda två,
för att åt fanders gå.

Det Anarkistiska Biblioteket

Texas
Gula Josef - Ett "mötum tumultum" i Göteborg
1931

Tidningen Brand #4 1931

www.anarkistiskabiblioteket.se